

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/58/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123201580
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123201580.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu senátu: JUDr. Peter Duman a členiek senátu: Mgr. Lucia Mizerová a JUDr. Erika Tischlerová v sporovej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. D. XXX/XX, E., zast.: JUDr. Marián Macko, advokát, Štúrova 13, Nitra, proti žalovanému: A. F., nar. XX.XX.XXXX, G. XXX, zast. Studio Legale, s.r.o., IČO: 36 811 874, Galandova 3, Bratislava, o 141.000 € s prísl., o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a zabezpečovacieho opatrenia, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 22.03.2023, č. k. 39C/17/2023-29, takto

rozhodol:

I. Napadnuté uznesenie sa vo výrokoch I a III potvrdzuje.

II. Napadnuté uznesenie sa vo výroku II mení tak, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia v znení:

„I. Žalovanému sa zakazuje akýmkoľvek spôsobom nakladať s nehnuteľnosťami:

- parc. registra „C“ č. 243 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 727 m²,
- parc. registra „C“ č. 244 – záhrada o výmere 704 m²,

ktoré sú zapísané na LV č. XXX pre okres Trnava, obec G., k.ú. G.,

a

spoluvlastnícky podiel 1 k celku k nehnuteľnostiam:

- parc. registra „C“ č. 245 – záhrada o výmere 636 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/1 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 645 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/2 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 173 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/3 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 36 m²,
- rodinný dom so súpisným číslom XXX na parc. registra „C“ č. 246/2
- garáž bez súpisného čísla na parc. registra „C“ č. 246/3

ktoré sú zapísané na LV č. XXX pre okres Trnava, obec G., k. ú. G.,

najmä sa mu zakazuje previesť, prenajať, zapožičať, zaťažiť záložným právom alebo inými vecnými či osobnými právami tretích osôb, zriadiť vecné bremeno, vložiť ako vklad do obchodnej spoločnosti, vykonať dražbu, alebo akokoľvek inak scudziť uvedené nehnuteľnosti alebo disponovať s nimi, alebo urobiť akýkoľvek právny či faktický úkon, ktorý by mohol mať za následok, že predmetné nehnuteľnosti budú predmetom núteného výkonu práva v exekučnom či obdobnom konaní, alebo urobiť akýkoľvek taktický či právny úkon, ktorý by mal za následok zníženie hodnoty predmetných nehnuteľností alebo by mal za následok sťaženie alebo zmarenie možnosti uspokojenia nároku žalobcu vymáhaného v tomto súdnom konaní, až do právoplatného skončenia konania v tejto veci“ sa zamieta.

odôvodnenie:

– 15 – 28Co/58/2023

Krajský súd 28Co/58/2023-
v Trnave IČS: 2123201580

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie na návrh žalobcu na nariadenie neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia rozhodol takto:

„I. Súd zriaďuje za účelom zabezpečenia pohľadávky žalobcu v celkovej výške 141.000 € s príslušenstvom záložné právo v prospech žalobcu na nehnuteľnostiach žalovaného v podiele 1/1 zapísaných na LV č. XXX pre okres Trnava, obec G., k.ú. G.:

- parc. registra „C“ č. 243 - Zastavaná plocha a nádvorie o výmere 727 m²,
- parc. registra „C“ č. 244 - Záhrada o výmere 704 m²,

a v spoluvlastníckom podiele 1/2 zapísaných na LV č. XXX pre okres Trnava, obec G., k.ú. G.:

- parc. registra „C“ č. 245 - Záhrada o výmere 636 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/1 - Zastavaná plocha a nádvorie o výmere 645 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/2 - Zastavaná plocha a nádvorie o výmere 173 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/3 - Zastavaná plocha a nádvorie o výmere 36 m²,
- Rodinný dom so súpisným číslom XXX na parc. registra „C“ č. 246/2
- Garáž bez súpisného čísla na parc. registra „C“ č. 246/3.

II. Súd nariaďuje neodkladné opatrenie, ktorým sa žalovanému zakazuje akýmkoľvek spôsobom nakladať s nehnuteľnosťami v spoluvlastníckom podiele 1/2 zapísaných na LV č. XXX pre okres Trnava, obec G., k.ú. G.:

- parc. registra „C“ č. 245 - Záhrada o výmere 636 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/1 - Zastavaná plocha a nádvorie o výmere 645 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/2 - Zastavaná plocha a nádvorie o výmere 173 m²,
- parc. registra „C“ č. 246/3 - Zastavaná plocha a nádvorie o výmere 36 m²,
- Rodinný dom so súpisným číslom XXX na parc. registra „C“ č. 246/2
- Garáž bez súpisného čísla na parc. registra „C“ č. 246/3,

a to až do právoplatného skončenia konania v tejto veci.

III. Návrh sa vo zvyšnej časti zamieta.“

2. Z napadnutého uznesenia je zrejmé, že súd prvej inštancie dospel na účely konania o neodkladnom a zabezpečovacom opatrení k týmto skutkovým záverom:

3. Súd prvej inštancie považoval za osvedčenú existenciu pohľadávky žalobcu voči žalovanému vo výške 141 000 € z titulu bezdôvodného obohatenia. Žalovaný je vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX H. XXX v kat. úz. I., z ktorých by mohol byť nárok žalobcu v exekučnom konaní uspokojený. Na majetok žalovaného bolo 04.06.2021 zriadené záložné právo v prospech J. G. K. L. H. F. H. pod V 3431/2021. Nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX sú zároveň aj zaistené v rámci trestného stíhania vo veci ČVS: PPZ-198/NCK-OFV-ZA-2022 na základe príkazu Okresnej prokuratúry Trnava I PO-V-11/2022/2207-2 z 21.04.2022, ktorý spočíva v zákaze nakladania so zaisteným majetkom.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil na základe ustanovení § 193, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1 a 2, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 a 2, § 332 ods. 1, § 334, § 343 ods. 1 až 3, § 344 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že bola osvedčená dôvodná obava, že exekúcia na základe súdneho rozhodnutia by mohla byť ohrozená, preto návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia vo výroku I tohto rozhodnutia vyhovel. Nariadením zabezpečovacieho opatrenia poskytol ochranu žalobcovi, ktorý sa domáha zabezpečenia majetku žalovaného a súčasne zaplata pohľadávky 141 000 €, pričom jeho nariadením nedôjde k ujme na strane žalovaného, pretože v čase rozhodovania súdu bola na LV č. XXX vyznačená poznámka P 316/2022 spočívajúca v zákaze nakladať so zaisteným majetkom a pri súčasnom zabezpečení pohľadávky žalobcu týmto rozhodnutím nedôjde ani k zbytočnému, ani k nezvratnému zásahu do práv žalovaného. Súd prvej inštancie vo výroku II zakázal žalovanému akýmkoľvek spôsobom nakladať s nehnuteľnosťami v spoluvlastníckom podiele 1/2 zapísaných na LV č. XXX k. ú. G., a to až do právoplatného skončenia konania v tejto veci, keď mal osvedčené, že hoci tieto sú vo vlastníctve žalovaného už od roku 2005, tieto boli zaťažené 04.06.2021 a žalovaný v tomto čase mohol vedieť, že sa bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu. Súd prvej inštancie konštatoval, že zriadenie záložného práva je spôsobilé znížiť majetok žalovaného, z ktorého by mohla byť pohľadávka žalobcu uspokojená. Považoval teda za osvedčené, že žalovaný uskutočňuje kroky, ktoré sú spôsobilé ukrátiť uspokojenie jeho pohľadávky. Súd prvej inštancie vo výroku III zamietol návrh žalobcu zakázať žalovanému akýmkoľvek spôsobom nakladať s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. XXX k. ú. G., pretože v čase rozhodovania súdu bola ochrana žalobcu zabezpečená zákazom nakladať so zaisteným majetkom na základe príkazu Okresnej prokuratúry Trnava na zaistenie majetku z 21.04.2022. Žalobca v tejto časti neosvedčil dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia, obava zo zrušenia zaistenia

majetku v trestnom konaní je predčasná a v čase rozhodovania súdu hypotetická. Keďže s návrhom na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia bola súčasne podaná žaloba vo veci samej, prvoinštančný súd vyslovil, že o náhrade trov konania rozhodne v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

5. Včasným odvolaním proti tomuto uzneseniu sa žalobca domáhal jeho zmeny vo výroku III tak, že odvolací súd v zamietnutej časti nariadi neodkladné opatrenie. Namíeta, že trestné stíhanie je vedené iba pre trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, pričom žalovanému, ani inej osobe nebolo zatiaľ vznesené obvinenie. Výsledok trestného stíhania žalobca nemá možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť. Tak ako bolo bez jeho vedomia príkazom Okresnej prokuratúry Trnava P 316/2022, I PO-V-11/2022/2207-2 na zaistenie majetku z 21.04.2022 zakázané žalovanému nakladať s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. XXX, k. ú. G., rovnako jednoducho, rýchlo a bez vedomia žalobcu môže byť ďalším príkazom prokuratúry toto zaistenie zrušené, čím vznikne pre žalovaného priestor a príležitosť na konanie, v dôsledku ktorého dôjde k ohrozeniu alebo k zmareniu exekúcie, k reálnej nevyožiteľnosti nároku žalobcu, k zníženiu hodnoty majetku žalovaného, či obdobného následku. Pokiaľ ide o aktuálnu hodnotu nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, k. ú. G., žalovaný tieto nehnuteľnosti kúpil za cenu 70 000 €, pričom však ich hodnotu následne podstatne znížil tým, že ich zaťažil záložným právom na zabezpečenie úveru, ktorý čerpal v prospech J. G. K. L. H. F. H.. Akékoľvek ďalšie úkony žalovaného, ktoré by znížili hodnotu predmetných nehnuteľností by mali zásadný vplyv na exekúciu a reálnu vymožitelnosť nároku žalobcu. Keďže ohľadne nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, k. ú. G. sa prvoinštančný súd stotožnil so všetkými argumentami uvedenými v návrhu žalobcu a dôvod zamietnutia návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia aj ohľadne nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, k. ú. G. spočíval iba v tom, že tieto boli zaistené príkazom na zaistenie majetku, v ostatnom sa žalobca pridržiava argumentácie uvedenej v jeho návrhu na nariadenie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia. Je zjavné a preukázané, že nariadenie neodkladného opatrenia bez súčasného nariadenia zabezpečovacieho opatrenia (alebo naopak) nezabezpečí žalobcovi potrebnú ochranu tak, aby nebola exekúcia ohrozená, či dokonca úplne zmarená, resp. aby nebola zmarená možnosť uspokojenia pohľadávky žalobcu (ktorá je už teraz sťažená v podobe záložného práva v prospech banky), ani žalobcovi nezabezpečí ochranu dostatočnú na to, aby žalobca v budúcnosti nebol nútený iniciovať ďalšie súdne konania (napr. v podobe odporovacích žalôb a pod.). Z právnej úpravy zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia vyplýva ich subsidiárny vzťah. Ich kombinácia však nie je vylúčená a v niektorých prípadoch je ich kombinácia žiaduca a nevyhnutná. To platí najmä v prípadoch ako je tento, keď hrozí, že dlžník záloh zaťaží právami tretích osôb a ochrana veriteľa vyplývajúca z nariadenia zabezpečovacieho opatrenia preto nebude dostatočná. Nariadenie zabezpečovacieho opatrenia poskytne veriteľovi možnosť uspokojiť svoju pohľadávku voči dlžníkovi speňaním zálohu. Aj v prípade, ak by dlžník svoj majetok scudzil po tom, ako bolo v prospech veriteľa zriadené záložné právo, zostane toto záložné právo veriteľovi zachované. Veriteľ preto bude môcť tento majetok (záloh) speňažiť. Existencia záložného práva (ani toho, ktoré bolo zriadené nariadením zabezpečovacieho opatrenia) však nezabráni dlžníkovi nakladať s majetkom (zálohom) spôsobom, ktorý bude mať negatívny vplyv na jeho speňaženie, a tým aj na uspokojenie veriteľovej pohľadávky. Preto zabezpečovacie opatrenie plní svoj účel iba čiastočne. Aby nebolo budúce speňaženie zálohu dlžníkom ohrozené, či dokonca úplne zmarené ďalším nakladaním dlžníka so zálohom, je potrebné zakázať dlžníkovi nakladať so zálohom nariadením neodkladného opatrenia. Nariadením neodkladného opatrenia sa zabráni tomu, aby speňaženie zálohu bolo sťažené alebo dokonca úplne zmarené tým, že dlžník nebude môcť platne nakladať so zálohom. Úkony dlžníka uskutočnené v rozpore s vykonateľným neodkladným opatrením budú absolútne neplatné. Preto je potrebné, aby súd poskytol veriteľovi ochranu jeho záujmov zároveň prostredníctvom nariadenia zabezpečovacieho opatrenia aj neodkladného opatrenia. K splneniu podmienky proporcionality žalobca uviedol, že predmetné nehnuteľnosti sú zaťažené záložným právom v prospech banky, čo podstatným spôsobom znižuje ich hodnotu. Zároveň sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX aj zaistené v rámci trestného stíhania vo veci ČVS: PPZ-198/NCK-OFV-ZA-2022, takže možnosť uspokojenia žalobcu z tohto majetku je otázná a závislá od výsledku trestného stíhania, v dôsledku čoho je možné, že z majetku nadobudnutého za jeho peniaze žalobca napokon nebude môcť uspokojiť svoju pohľadávku. Žalobca doplnil svoje odvolanie o oznámenie, že vyšetrovatelka v predmetnej trestnej veci trestné stíhanie zastavila uznesením z 21.09.2023, ČVS: PPZ-198/NCK-OFV-ZA-2022, ktoré žalobca síce napadol sťažnosťou, avšak v prípade, ak prokurátor sťažnosti žalobcu nevyhoví, uznesenie o zastavení trestného stíhania nadobudne právoplatnosť a prokuratúra zaistenie predmetných nehnuteľností okamžite zruší. Pretože je reálna hrozba, že toto zaistenie bude zrušené, odpadol dôvod, pre ktorý prvoinštančný súd návrhu žalobcu nevyhoviel.

6. Žalovaný sa včasným odvolaním domáhal zmeny napadnutého uznesenia vo výroku I a II tak, že odvolací súd návrh zamietne a zaviazže žalobcu na náhradu trov konania. Napadnuté uznesenie považuje za nezákonné. Namieta svoju pasívnu vecnú legitímáciu v spore. Aj z rozsudku Obvodného súdu pro Prahu I. z 12.12.2022, sp. zn. 1T 18/2022 vyplýva, že podvod na žalobcoví spáchal otec žalovaného, ktorý bol za daný trestný čin právoplatne odsúdený. Peniaze od žalobcu vylákal otec žalovaného a sám otec žalovaného určil na výplatu kúpnej ceny platobné miesto – bankový účet žalovaného, s čím žalovaný súhlasil, ale len preto, že otec žalovaného nedisponoval eurovým účtom. Žalovaný nepopiera, že suma 141 000 € bola pripísaná na jeho bankový účet. Namieta však, že by si tieto finančné prostriedky prisvojil a použil na svoju osobnú potrebu. V trestnom konaní vedenom na NAKA pod ČVS: PPZ-198/NCK-OFV-ZA-2022 vysvetlil a potvrdil dôkazmi, že všetky finančné prostriedky boli použité v prospech otca žalovaného a žalovaný si neoponechal ani len časť z prijatej kúpnej ceny od žalobcu. Bez ohľadu na uvedené, z trestného rozsudku je zrejmé, že otec žalovaného E. F. bol v adhéznom konaní trestným súdom zaviazaný na náhradu škody poškodenému žalobcovi vo výške 3 592 970 Kč, čo je v prepočte 153 408,05 € (prepočítané kurzom z 12.04.2023). V danom prípade si žalobca nárokuje bezdôvodné obohatenia z absolútne neplatného právneho úkonu, ktorým bol spáchaný trestný čin, teda nárokuje si majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov od žalovaného ako údajného spolupáchateľa trestného činu. Je zrejmé, že páchatel trestného činu, ktorým však nie je žalovaný, už bol v inom osobitnom konaní zaviazaný na úhradu žalovanej sumy a z právneho dôvodu, ktorým je náhrada škody. Právna úprava bezdôvodného obohatenia je subsidiárna vo vzťahu k iným inštitútom súkromného práva v tom zmysle, že sa uplatní výlučne vtedy, ak právne následky majetkovej nerovnováhy nie sú pokryté inou právnou úpravou predstavujúcou právny dôvod vzniku záväzku, a teda i príslušných reparačných ustanovení. Uvedené platí mutatis mutandis i o súbehu bezdôvodného obohatenia so zodpovednosťou za škodu. Ak je právnym dôvodom vzniku majetkového prospechu protiprávne konanie škodcu (či škodná udalosť), povinnosť majetkovej reparácie tejto nerovnováhy sa odvíja od titulu náhrady škody, nie od bezdôvodného obohatenia. V trestnom konaní, ktoré inicioval žalobca nie je žalovaný obvinený. Konštatovanie o spolupáchateľstve žalovaného bez právoplatného odsudzujúceho rozsudku je porušením zásady prezumpcie neviny u žalovaného a úmysel obohatiť sa nie je predpokladom vzniku právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia. Na jeden právny nárok nemôžu byť zaviazané dva subjekty bez toho, aby bola preukázaná spoluvina žalovaného, čo však nemôže posudzovať všeobecný súd, ale orgány činné v trestnom konaní. Priznaním náhrady škody v adhéznom konaní sa skonzoval nárok žalobcu v tomto konaní. Žalovaný ďalej namieta, že nie je splnená ani druhá podmienka nariadenia zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia, a to bezprostredne hroziaca ujma. Zriadenie záložného práva v prospech J. G. K. L. H. F. H. pod číslom V – 3431/2021 zo 04.06.2021 neznamenal nakladanie s nehnuteľnosťami (zálohom) tak, že by tým dochádzalo k zníženiu hodnoty nehnuteľností alebo k sťaženiu exekučného konania. V danom prípade nedošlo k čerpaniu nového úveru, ale len k refinancovaniu troch predchádzajúcich úverov do jedného úveru s výhodnejšou úrokovou sadzbou. Žalovaný tiež namieta časové hľadisko, keďže k zriadeniu záložného práva došlo v roku 2021, t. j. skoro pred dvoma rokmi. V článku 3 zmluvy o úvere na bývanie č. XXXX_XX_XXXXXXXX_XX z 12.05.2021 je ako účel úveru uvedené splatenie skôr poskytnutého úveru na financovanie nehnuteľnosti v sume 91 000 €. Žalovaný teda preukázal, že nie je nositeľom subjektívneho práva vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie, pretože nie je spolupáchateľom trestného činu a na náhradu škody v žalovanej sume je už zaviazaný páchatel trestného činu E. F.. Žalovaný tiež preukázal, že s nehnuteľnosťami nenakladal takým spôsobom, že by znižoval ich hodnotu, resp. sťažoval exekučné konanie, pretože išlo len o tzv. refinancovanie predchádzajúcich úverov za účelom získania lepších úverových podmienok, t. j. išlo o konanie v prospech týchto nehnuteľností. Z toho dôvodu neexistuje ani reálna hrozba ohrozenia žalobcovho údajného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Aj keby reálna hrozba vzniku ujmy mohla byť splnená pre vydanie zabezpečovacieho a/alebo neodkladného opatrenia, tak len kumulatívne s osvedčením práva. Pretože žalobca neunesol dôkazné bremeno v súvislosti s podmienkou osvedčenia právneho nároku, nie sú splnené podmienky na nariadenie záložného práva a neodkladného opatrenia.

7. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol uznesenie v napadnutej časti ako vecne správne potvrdiť a priznať mu náhradu trov konania. Pasívna legitímácia žalovaného v tomto spore je preukázaná. Žalovaný získal peňažné prostriedky bez právneho dôvodu. Je preukázané, že zmluva, na základe ktorej došlo k prevodu, je ako právny úkon, ktorým bol spáchaný trestný čin, absolútne neplatná, že došlo k plneniu (k úhrade peňazí) bez právneho dôvodu a že plnenie prijal žalovaný (zavinenie žalovaného vo vzťahu k otázke vzniku bezdôvodného obohatenia je pritom bez právneho významu). Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) povinným subjektom na vydanie bezdôvodného obohatenia, čiže pasívne legitimovaným subjektom je ten, kto sa bezdôvodne obohatil,

čo je v tomto prípade žalovaný. Tvrdenie žalovaného, že súhlasil s tým, aby boli peniaze zaslané na jeho účet z dôvodu, že jeho otec nedisponoval eurovým účtom je nepravdivé a v rozpore s inými tvrdeniami žalovaného v rámci trestných konaní. Z výpisu z účtu žalovaného a z výsluchu E. B. je preukázané, že žalovaný si peniaze patriace žalobcovi prisvojil a použil ich pre vlastnú potrebu a podľa vlastného uváženia. Žalovaný si predmetné nehnuteľnosti kúpil do svojho výlučného vlastníctva a teda je zjavné, že peniaze žalobcu nepoužil pre potreby E. F.. Je potrebné rozlišovať právny režim zodpovednosti za škodu od právneho režimu vzniku bezdôvodného obohatenia. V tomto prípade nejde o zodpovednostný vzťah, ale záväzkový vzťah vzniknutý zo zákona, čomu svedčí okrem iného aj skutočnosť, že predpokladom zákonnej povinnosti vydať obohatenie nie je vznik škody, ani protiprávny úkon žalovaného a ani jeho zavinenie, ale existencia objektívnych skutočností uvedených v § 451 ods. 2 OZ, t. j. majetkový prospech získaný plnením. Nemožno však vylúčiť súbeh, aby na základe jednej skutkovej udalosti mohla vzniknúť povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie a súčasne aj zodpovednosť za škodu. Je pravdou, že v odsudzujúcom rozsudku bol E. F. zaviazaný na náhradu škody žalobcovi v sume 3 592 970 CZK, čo bol prepočet podľa vtedajšieho kurzu. Je však zrejmé, že E. F. ako dlhodobý páchatel trestnej činnosti s množstvom dlhov a exekúcií, ktorý sa už v minulosti snažil zmariť exekúcie a možnosť uspokojenia jeho veriteľov predstieraním absolútnej nemajetnosti, žalobcovi nikdy nič nezaplatí a teda škodu nenahradí. Právne posúdenie nároku uplatneného žalobcom v tomto konaní bude súčasťou rozhodnutia súdu vo veci samej. Žalobca však podotýka, že žalovaný svoj úmysel obohatiť sa vo svojom vyjadrení nepopiera, iba konštatuje, že je irelevantný, pričom žalobca zdôrazňuje, že prípade bezdôvodného obohatenia nejde o zodpovednostný vzťah v zmysle § 420 ods. 1 OZ, ale o záväzkový vzťah podľa § 451 a nasl. OZ vzniknutý zo zákona. Pretože žalovaný nebol v predmetnej veci trestne stíhaný a odstíhaný, žalobca si voči nemu uplatňuje nárok v civilnom konaní. V tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 30.10.1979, sp. zn. 1Cz 82/79, podľa ktorého podielnik nezodpovedá poškodenému za škodu spôsobenú krádežou, na ktorej nemal účasť. To však nevyklučuje jeho zodpovednosť za neoprávnený prospech získaný trestnou činnosťou na úkor poškodeného. S prihliadnutím na skutkové okolnosti prípadu a konanie žalovaného, je podľa názoru žalobcu postavenie žalovaného zhodné s postavením podielníka, čiže je na neho aplikovateľný vyššie uvedený judikát bez ohľadu na to, či je, bude alebo bol za svoje konanie trestne stíhaný a odsúdený. Okrem podstatnej skutočnosti, že zmluva, na základe ktorej došlo k prevodu peňazí, je ako právny úkon, ktorým bol spáchaný trestný čin, absolútne neplatná, je nepochybné, že sa jedná o majetok, ktorý sa dostal do dispozície žalovaného v dôsledku trestného činu spáchaného jeho otcom, a teda ide o majetok z nepoctivých zdrojov v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Je preto vylúčené, že by zákon poskytoval konaniu žalovaného ochranu a žalovaný si peniaze patriace žalobcovi mohol ponechať. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, prípadne na náhradu škody, nie je podmienený tým, že žalovaný musí byť za svoje konanie trestne stíhaný alebo „odstíhaný“. Podmienky na priznanie žalobcom uplatneného nároku sú vzhľadom na skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia a škody, skutkové okolnosti prípadu a konanie žalovaného splnené. Žalobca poukazuje na vyššie citovaný judikát, ktorý rozlišuje medzi nárokom na náhradu škody voči páchatelovi trestného činu a nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia voči osobe, v ktorej dispozícii je/bola vec získaná trestným činom iného páchatela. Žalobca nikdy nekonštatoval spolupáchatelstvo žalovaného, takže nemohol porušiť zásadu prezumpcie neviny ani žiadne iné právo žalovaného. Názor žalovaného, že priznaním náhrady škody v adhéznom konaní sa skonsumoval nárok žalobcu v tomto konaní je nesprávny. Priznanie náhrady škody voči E. F. by bolo spôsobilé skonsumovať nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia iba a výlučne vo vzťahu k osobe E. F.. Vo vzťahu k žalovanému je uplatnený nárok žalobcu nedotknutý. Kto je v rámci zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie pasívne legitimovaný vyplýva z § 451 ods. 1 OZ. Toto ustanovenie určuje subjekt, ktorý je povinný vydať získané bezdôvodné obohatenie. Je ním ten, koho majetok sa na úkor druhého bezdôvodne zväčšil. Základný predpoklad úspechu žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia stanovený v § 451 OZ, a to existencia majetkového prospechu na strane žalovaného na úkor žalobcu, je splnený. Žalovaný je nositeľom subjektívnej povinnosti splniť nárok uplatnený žalobcom, čiže žalovaný je pasívne legitimovaný v tomto konaní. Skutočnosť, či žalovaný je alebo nie je spolupáchatelom podvodu spáchaného E. F. je irelevantná. Rovnako je irelevantná aj skutočnosť, že E. F. bol v odsudzujúcom rozsudku zaviazaný na náhradu škody. Výpis z účtu žalovaného jednoznačne preukazuje, že bezprostredne po tom, ako boli prostriedky patriace žalobcovi pripísané na účet žalovaného, si tieto žalovaný okamžite prisvojil a použil pre vlastnú potrebu. Existencia bezprostredne hrozacej ujmy je odôvodnená tým, že predmetné nehnuteľnosti žalovaný zaťažil záložným právom v prospech banky. Zaťažením nehnuteľností žalovaný okamžite znížil ich hodnotu podstatným spôsobom, pričom z konania žalovaného, ako aj z jeho snahy nevrátiť žalobcovi nič a udržať si majetok nadobudnutý za peniaze patriace žalobcovi je zrejmé, že jediným spôsobom

ako dosiahnuť aspoň čiastočné uspokojenie uplatneného nároku bude exekúcia. Správanie žalovaného, pomoc E. F. pri marení možnosti uspokojenia jeho veriteľov, iba umocňuje reálnosť obavy, že pokiaľ by boli nariadené zabezpečovacie a neodkladné opatrenie zrušené, žalovaný by urobil úkony smerujúce k zmareniu možnosti uspokojenia žalobcu z predmetného majetku a exekúcia by bola nielen ohrozená, ale zmarená. Refinancovanie úverov poskytnutých F., H. úverom z J. G. je čerpaním nového úveru. Argumentáciu žalovaného by bolo možné akceptovať, ak by nezaťažil nehnuteľnosti nadobudnuté za peniaze patriace žalobcovi, čo však nie je tento prípad. Z obsahu zmluvy o úvere na bývanie z 12.05.2021 vyplýva, že boli splácané iné úvery a nie skôr poskytnutý úver na financovanie nehnuteľnosti v sume 91 000 €. Tento účel uvedený v zmluve nie je v súlade s ďalším obsahom zmluvy, konkrétne bodmi 14. a 15. článku IV. Základné podmienky úveru. Zaťažením nehnuteľnosti vo svojom vlastníctve vrátane nehnuteľností nadobudnutých za peniaze žalobcu znížil žalovaný hodnotu predmetných nehnuteľností o 91 000 € s príslušenstvom a v tejto výške reálne zmaril možnosť uspokojenia nároku žalobcu, pričom sa jedná o jediný relevantný majetok žalovaného, ktorý nedisponuje žiadnym iným majetkom, z ktorého by žalobca mohol uspokojiť svoj nárok. Pasívna legitímácia žalovaného v konaní je teda preukázaná. Žalovaný si prostriedky patriace žalobcovi prisvojil okamžite po tom ako boli pripísané na jeho účet a nakladal s nimi tak, že si za ne kúpil nehnuteľnosti, ktoré doposiaľ vlastní, následne vyplácal svoje záväzky voči iným osobám, či už titulom platieb za prijaté služby alebo tovary, alebo výplatu dlhov, resp. ich spotreboval na úhradu svojich potrieb. Je preto nespochybniteľné, že majetok žalovaného sa zväčšil za peniaze žalobcu a teda na úkor žalobcu. Je preukázané, že žalovaný zmaril možnosť uspokojenia nároku žalobcu z predmetných nehnuteľností minimálne v sume 91 000 € s príslušenstvom tým, že nehnuteľnosti, ktoré nadobudol bez tiarch za peniaze patriace žalobcovi, zaťažil záložným právom na zabezpečenie úveru, ktorý čerpal v J. G.. Právny nárok žalobcu je osvedčený všetkými skutočnosťami a dôkazmi, ktoré žalobca uviedol v konaní resp. ktoré predložil súdu ako dôkazy. Žalovaný doposiaľ reálne vlastní nehnuteľnosti, ktoré nadobudol za peniaze žalobcu. Tvrdenia žalovaného a jeho snaha o zmarenie možnosti žalobcu dosiahnuť aspoň čiastočné uspokojenie z majetku, ktorý žalovaný získal za peniaze patriace žalobcovi a snaha žalovaného udržať si tento majetok samé o sebe preukazujú potrebu a dôvodnosť nariadenia zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia, ako aj potrebu ich ďalšieho trvania.

8. Žalovaný v odvolacej replike uviedol, že v prípade rozsudku Najvyššieho súdu SSR z 30.10.1979, sp. zn. 1Cz 82/79, ktorý chce žalobca aplikovať na tento prípad je zrejmé, že išlo o dvoch právoplatne odsúdených podielnikov, u ktorých súd nevyhlásil zodpovednosť za neoprávnený prospech získaný trestnou činnosťou na úkor poškodeného. Tento judikát poskytuje len „návod“, akým spôsobom môže žalobkyňa postupovať na uplatnenie svojich práv, aký je rozdiel medzi náhradou škody v trestnom konaní a bezdôvodným obohatením podielnikov trestného činu v civilnom konaní. Preto sa žalovaný nestotožňuje s názorom žalobcu, že prijatie peňazí z trestnej činnosti žalovaným, ktorý nespáchal žiadny trestný čin, automaticky znamená, že sa žalovaný bez ďalšieho obohatil na úkor žalobcu. Rozhodujú okolnosti každého prípadu. Žalovaný nebol právoplatne odsúdený za trestný čin podielníctva v súvislosti so spáchaním trestného činu svojho otca, resp. žalovaný ani len nebol obvinený a tak je potrebné vziať do úvahy fakt, že žalovaný nevedel, že peniaze prijaté na jeho účet pochádzajú z trestnej činnosti. Žalovaný si prijaté peniaze neprisvojil, ale nakladal s prijatými peniazmi na základe pokynov svojho otca. Nie je potom možné prijať iný záver, ako ten, že bankový účet žalovaného bol len platobným miestom s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 12.06.2019. č. k. 19Co/140/2018. Žalovaný trvá na tom, že všetky prijaté peniaze boli prijaté v prospech otca. Aj platby z účtu žalovaného boli vykonané na účty a v sumách podľa pokynu otca E. F.. Suma vo výške 65 000 € bola použitá na kúpu nehnuteľnosti žalovaného, ale táto suma bola otcovi žalovaného vzápätí vrátená z úveru, ktorý žalovaný čerpal bezprostredne po uhradení kúpnej ceny. Zo zmluvy o úvere na bývanie z 12.05.2021 vyplýva, že táto úverová zmluva refinancovala všetky dovtedajšie úvery žalovaného. Medzi refinancovaným úverom bol aj úver zo F. F., H. z 05.05.2020 v sume 40 000 € (bod 15.4 úverovej zmluvy) a úver zo F. F., H. z 26.08.2020 v sume 12 000 € (bod 15.3 úverovej zmluvy), spolu vo výške 62 000 €. Uvedené dokazuje, že žalovaný si následne po kúpe nehnuteľnosti zobral úver a z tohto úveru vrátil otcovi dlžnú sumu. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že otec žalovaného je osobou, ktorej majetok sa na úkor druhého bezdôvodne zväčšil, a to analogicky so závermi rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 12.06.2019, č. k. 19Co/140/2018. Účet žalovaného, na ktorý bola poukázaná kúpna cena, bol len platobným miestom. Pretože u žalovaného nevznikol majetkový prospech, ako základný predpoklad bezdôvodného obohatenia (§ 451 OZ), nie je pasívne legitimovaný na vydanie bezdôvodného obohatenia.

9. Žalobca v odvolacej duplike zotrval na všetkých doterajších vyjadreniach týkajúcich sa dôvodnosti uplatneného nároku. Žalobcove peniaze sa dostali do dispozície žalovaného v rámci trestného činu podvodu, ktorý bol spáchaný na žalobcovi. Boli priamo prevedené z účtu žalobcu na účet žalovaného, žalovaný si ich prisvojil a použil pre vlastnú potrebu. Pre priznanie uplatneného nároku žalobcovi v tomto konaní je podstatné, že žalovaný sa objektívne dopustil konania, ktoré je v podstate totožné s konaním uvedeným v objektívnej stránke skutkovej podstaty trestného činu podielníctva, preto žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 30.10.1979, sp. zn. 1Cz 82/79, pričom zodpovednostný vzťah za bezdôvodné obohatenie vzniká priamo zo zákona bez ohľadu na výsledok trestného konania. Transakcie opísané žalovaným v trestnom konaní preukazujú, že si prisvojil finančné prostriedky patriace žalobcovi a následne s nimi nakladal vo svoj prospech, v prospech E. F. a tretích osôb. V rozsudku Najvyššieho súdu SSR z 30.10.1979, sp. zn. 1Cz 82/79 sa riešila skutková situácia, kedy podielníci získali majetkový prospech z trestného činu spáchaného inou osobou, a teda sa jednalo o totožnú situáciu ako sa prejednáva v tomto konaní, pretože aj v tomto prípade žalovaný nakladal s prostriedkami pochádzajúcimi z trestnej činnosti E. F., tieto si prisvojil a tým získal majetkový prospech v sume 141 000 €. Predmetný rozsudok vysvetľuje nesprávnosť a neakceptovateľnosť argumentácie žalovaného, že žalobca sa voči žalovanému nemôže domáhať priznania nároku uplatneného v tomto konaní, pretože jeho otec bol v odsudzujúcom rozsudku zaviazaný na náhradu škody. Tvrdenie žalovaného o tom, že jeho účet bol iba platobným miestom, vylučuje okrem iných preukázaných skutočností aj konanie samotného žalovaného, ktorý si peniaze žalobcu prisvojil a nakladal s nimi vo svoj prospech. Žalovaný priznal minimálne to, že si prisvojil 65 000 € z prostriedkov patriacich žalobcovi a kúpil si za ne nehnuteľnosti. Žalovaný objektívne nemohol E. F. vrátiť nič z hypotekárneho úveru poskytnutého na základe zmluvy o úvere na bývanie z 12.05.2021, pretože banka poskytla žalovanému úver vo výške 91 000 €, avšak podmienkou bolo predloženie potvrdenia, že banka neeviduje voči žalovanému žiadne pohľadávky vyplývajúce z úveru poskytnutého 26.08.2020 vo výške 12 000 €, z úveru poskytnutého 05.05.2020 vo výške 40 000 € a z úveru poskytnutého 22.07.2016 vo výške 46 402 €, a teda celý úver poskytnutý na základe úverovej zmluvy bol použitý na splatenie predchádzajúcich úverov žalovaného a z úveru od J. G. mu nezostali žiadne peniaze, ktoré by mohol E. F. vrátiť. Žalovaný v konaní preukázal iba to, že predmetné nehnuteľnosti zaťažil záložným právom na zabezpečenie pohľadávky zo zmluvy o úvere na bývanie č. XXXX_XX_XXXXXXXXXX_XX z 12.05.2021. Žalovaný má vedomosť o tom, že suma 141 000 €, ktorá mu bola pripísaná na účet, pochádza z trestnej činnosti preukázane najneskôr od jeho prvého výsluchu v trestnom konaní vedenom v Českej republike voči jeho otcovi E. F. a teda je zjavné, že žalovaný nemieni žalobcovi peniaze ani majetok, ktorý za ne nadobudol vydať. Na úkor žalobcu sa obohatil výlučne žalovaný v sume 141 000 €, a to postupne v momente, ako na jeho účet boli pripísané jednotlivé platby realizované žalobcom. Úmysel žalovaného sa na úkor žalobcu obohatiť preukazuje skutočnosť, ako naložil s peniazmi patriacimi žalobcovi, a zároveň aj to, že žalovaný sa aj v tomto konaní pokúša zabrániť tomu, aby bol povinný vydať žalobcovi čo i len časť jeho peňazí či majetku nadobudnutého za peniaze žalobcu. Z tohto dôvodu neobstojí ani argumentácia žalovaného rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 12.06.2019, sp. zn. 19Co/140/2018. Vznik bezdôvodného obohatenia nevyžaduje, aby bolo konanie toho, kto sa obohatil, vyhodnotené ako trestný čin. Z LV č. XXX pre k. ú. G. vyplýva, že predmetné nehnuteľnosti žalovaný nadobudol dvomi kúpnyimi zmluvami, a to: V-1444/2020 - Kúpna zmluva, vklad povolený dňa 12.03.2020 - 70/20, na parcelu registra C č. 244: V 2403/2020 - Kúpna zmluva, vklad povolený dňa 22.04.2020 - 119/20. V trestnom konaní svedok H. F. vypovedal, že časť predmetných nehnuteľností kúpil žalovaný na seba a časť kúpila spoločnosť Flawless Apartments Prague, s.r.o. Je teda dôvodný predpoklad, že časť sumy 32 000 €, ktorú previedol žalovaný z prostriedkov patriacich žalobcovi na účet tejto spoločnosti, bola použitá na kúpu predmetných nehnuteľností a žalovaný následne predmetné nehnuteľnosti previedol kúpnu zmluvou z 22.04.2020 na seba. Žaloba je podaná dôvodne, rovnako, ako bol dôvodne podaný aj návrh na nariadenie neodkladného a zabezpečovacieho nariadenia, ktorých nariadenie bolo a doposiaľ je potrebné.

10. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd po zistení, že odvolania podali oprávnené osoby včas proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť odvolaním [§ 357 písm. d) CSP], preskúmal dotknuté uznesenie v napadnutom rozsahu (§ 379 a § 380 CSP) a dospel k záveru, že dôvodné je len odvolanie žalovaného, ale to tiež len sčasti.

11. Podmienky nariadenia neodkladného opatrenia sú upravené v ustanoveniach § 324 ods. 1 a § 325 ods. 1 CSP, z ktorých vyplýva, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Zákonná úprava konania

o zabezpečovacích opatreniach je obdobná, pretože umožňuje súdu zriadiť záložné právo na veciach, právach alebo na iných majetkových hodnotách dlžníka na zabezpečenie peňažnej pohľadávky veriteľa, ak je obava, že exekúcia bude ohrozená (§ 343 ods. 1 CSP). Osobitnej povahy procesného inštitútu neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. Súd spravidla rozhodne bez vylúču a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Žiadne dokazovanie v zmysle § 185 a nasl. CSP súd nevykonáva a pri rozhodovaní vychádza z obsahu návrhu a zo skutočností, ktoré boli hodnoverne osvedčené (§ 326 ods. 1 CSP v spojení s § 344 CSP). Spoločným základným predpokladom pre nariadenie neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia, ktorého splnenie musí skúmať, je teda hodnoverné osvedčenie (§ 325 ods. 1 v spojení s § 344 CSP) skutočností odôvodňujúcich obavu z ohrozenia exekúcie (princíp opodstatnenosti); v prípade neodkladného opatrenia to môže byť aj potreba bezodkladnej úpravy pomerov. Potreba bezodkladnej úpravy pomerov znamená, že bez takejto úpravy by došlo k nezvratnému alebo aspoň ťažko zvrátiiteľnému zásahu do práv ohrozeného subjektu alebo do existujúceho stavu, takže konanie vo veci samej by stratilo ďalší zmysel alebo by bolo neúčelné. Zo znenia § 324 ods. 1 a § 325 ods. 1, ale aj z § 326 CSP potom možno vyvodiť, že je aj naďalej použiteľná doterajšia judikatúra, v zmysle ktorej „potreba bezodkladnej úpravy pomerov“ si vyžaduje aspoň osvedčenie danosti nároku, ktorý navrhovateľ neodkladného opatrenia uplatňuje (bude uplatňovať) vo veci samej, a osvedčenie bezprostrednej ujmy, ktorá by bez neodkladného opatrenia hrozila. Tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne; ak nie je splnená čo len jedna z nich, nie je daná potreba bezodkladnej úpravy pomerov a neodkladné opatrenie nemožno nariadiť.

12. Neodkladné opatrenie a zabezpečovacie opatrenie pritom súd môže nariadiť iba na návrh (§ 324 ods. 1 v spojení s § 344 CSP). Súd je teda viazaný návrhom navrhovateľa čo do rozsahu majetku dlžníka, na ktoré sa má vzťahovať neodkladné opatrenie a sudcovské záložné právo. V konaní sa posudzuje nielen ohrozenie úhrady dlžnej pohľadávky, ale aj primeranosť ujmy žalovaného, ktorá by mu týmto obmedzením vznikla, a to z dôvodu dodržania zásady proporcionality. Zmyslom tejto zásady je, aby nariadením neodkladného opatrenia a zriadením záložného práva zabezpečovacím opatrením nebola spôsobená ujma neprimeraná sledovanému cieľu, a to aj preto, že by sa takéto opatrenie mohlo zásadným spôsobom dotknúť jeho vlastníckeho práva. Účelom neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia je teda posilniť postavenie jeho navrhovateľa ako veriteľa pri vymáhaní jeho pohľadávky.

13. Za týchto okolností bolo preto povinnosťou žalobcu, či už ide o neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie, osvedčiť dôvodnosť a trvanie nároku a tiež obavu, že exekúcia bude ohrozená, prípadne osobitne pre neodkladné opatrenie potrebu bezodkladnej úpravy pomerov.

O dôvodnosti nároku

14. Žalobca v návrhu opísal skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie dôvodnosti a trvania nároku v podstate tak, že žalovaný si úmyselne prisvojil a ponechal finančné prostriedky patriace žalobcovi, ktoré sa dostali do dispozície žalovaného v dôsledku trestného činu spáchaného jeho otcom a ktoré následne žalovaný použil pre vlastnú potrebu, pričom musel vedieť, že tieto finančné prostriedky nemá právo si ponechať, ani s nimi akokoľvek nakladať, s výnimkou toho, že ich pošle späť na účet žalobcu, odkiaľ boli pripísané na účet žalovaného. Súd prvej inštancie postupoval správne, ak tieto tvrdenia považoval aj v súvislosti s listinnými dôkazmi, ktoré žalobca pripojil, za hodnoverne osvedčené. Správne potom súd prvej inštancie na základe takto osvedčeného skutkového stavu na účely konania o neodkladnom a zabezpečovacom opatrení dospel aj k právnomu záveru, že žalobca má voči žalovanému nárok na vrátenie takto získanej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia.

15. Obrana žalovaného, ktorú uplatnil v odvolacom konaní, je síce podľa § 366 písm. d) CSP prípustná, pretože žalovaný nemal možnosť fakticky sa zúčastniť prvoinštančného konania, ale nič na vyššie uvedených záveroch nemení.

16. Žalovaný tvrdil, že s pripísaním sporných peňazí na svoj účet súhlasil len preto, že ho jeho otec požiadal syna o láskavosť, pretože nedisponoval s eurovým účtom a že všetky finančné prostriedky boli použité v prospech otca žalovaného a žalovaný si neponechal ani len časť z prijatej kúpnej ceny od žalobcu. Tým v podstate poprel, že si úmyselne prisvojil a ponechal finančné prostriedky patriace žalobcovi.

17. Žalobca upozornil, že tvrdenie žalovaného, že súhlasil s tým, aby boli peniaze zaslané na jeho účet z dôvodu, že jeho otec nedisponoval eurovým účtom, je nepravdivé a v rozpore s inými tvrdeniami žalovaného v rámci trestných konaní. Okrem toho, že žalobca už k žalobe priložil výňatok zo zápisnice o výpovedi žalovaného v trestnom konaní (č. I. 13), ktorého posledná veta znie: „Zvyšok peňazí potom [žalovaný] zaslal osobám, od ktorých kúpil pozemok.“, treba ako prípustnú [podľa § 373 ods. 4 v spojení s § 366 písm. d) CSP] posúdiť aj reakciu žalobcu, ktorú predniesol vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného, keďže žalobca nemohol bez svojej viny na túto obranu žalovaného reagovať skôr. Žalobca zdôraznil, že z výpisu z účtu žalovaného a z výsluchu E. B. vyplýva, že žalovaný si nehnuteľnosti v k. ú. G. zapísané na LV č. XXX kúpil do svojho výlučného vlastníctva a že žalovaný vo svojom výsluchu 03.10.2022 v rámci trestného konania výslovne uviedol, že dôvodom, pre ktorý ho jeho otec žiadal, aby poskytol číslo účtu za účelom prijatia platieb od žalobcu, bolo, že voči otcovi sa viedlo viacero exekúcií, čo je v rozpore s jeho tvrdením v tomto konaní.

18. Naďalej tak zostáva na účely konania o neodkladnom a zabezpečovacom opatrení hodnoverne osvedčené, že žalovaný si peniaze patriace žalobcovi prisvojil a použil ich pre vlastnú potrebu a podľa vlastného uváženia. Nie je preto namieste odchyľovať sa od skutkových východísk, na ktorých založil svoje rozhodnutie aj súd prvej inštancie.

19. V dôsledku toho obstoí aj doterajšie právne posúdenie uplatneného nároku. Toto nakoniec podporuje aj judikatúra, ktorej sa strany venovali vo svojich podaniach [rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.10.1979, sp. zn. 1 Cz 82/79, uverejnené v Zborníku Najvyššieho soudu ČSSR (1966-1984, zv. IV, ročník 1979, s. 614)], ale napríklad aj závery Najvyššieho súdu SR z 30.11.1973, sp. zn. 5 Tz 131/73, uverejnené ako R 13/1975. Aj v prejednávanej veci preto platí, že skutočnosť, že podvodným konaním žalobcovi spôsobil škodu otec žalovaného, ktorého aj trestný súd zaviazal na náhradu tejto škody žalobcovi, nevylučuje, že medzi žalobcom a žalovaným nevznikol právny vzťah, z ktorého by žalobca mal voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ak ho žalovaný získal z nepoctivých zdrojov (typicky trestným činom) na úkor žalobcu (§ 451 ods. 2 in fine v spojení s § 456 OZ). Hoci žalovaný doposiaľ odsúdený nebol, a treba naňho preto nazerať ako na nevinného (§ 2 ods. 4 Trestného poriadku), neznamená to, že závery vo vyššie citovanej judikatúre nemožno v prejednávanej uplatniť. Pokiaľ ide o § 451 ods. 2 OZ, civilný súd nie je odkázaný na výsledky trestného konania a výklad pojmu „nepoctivé zdroje“ má plne v kompetencii.

20. Osvedčenie dôvodnosti a trvania nároku ako jedna zo základných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia a zabezpečovacieho opatrenia je tak splnená. Následne je však potrebné sa vysporiadať s ostatnými podmienkami, ktorých splnenie sa vyžaduje osobitne v súvislosti so zabezpečovacím opatrením a v súvislosti s neodkladným opatrením.

O zabezpečovacom opatrení

21. Ako bolo uvedené vyššie, predpokladom nariadenia zabezpečovacieho opatrenia je, že žalobca osvedčí obavu z ohrozenia exekúcie. Žalobca svoju obavu z ohrozenia exekúcie odôvodňoval tvrdením, že žalovaný v roku 2021 zaťažil dotknuté nehnuteľnosti, ktoré tvoria jeho jediný relevantný majetok, záložným právom v prospech banky. Hoci žalovaný poskytol určité vysvetlenie okolností vzniku tohto záložného práva, jeho účinky nespochybnil a nepoprel ani tvrdenie žalobcu, že zaťažené nehnuteľnosti tvoria jediný relevantný majetok žalovaného. Súd prvej inštancie s odkazom na zistený skutkový stav preto správne konštatoval, že existuje riziko, že pohľadávka žalobcu (140 000 € s príslušenstvom) nebude uspokojená. Exekúciu na záloh možno totiž viesť iba vtedy, ak oprávneným je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s exekúciou súhlasí (§ 61q ods. 2 Exekučného poriadku). Keďže banka ako záložný veriteľ nemá dôvod súhlasiť s exekúciou zálohu, ktorý zabezpečuje ňou poskytnutý úver, možno sa stotožniť aj so záverom prvoinštančného súdu, že žalobca osvedčil obavu, že exekúcia jeho pohľadávky bude za okolností prejednávanej veci (chýbajúci iný dostupný majetok žalovaného) ohrozená.

22. Hoci žalobca v prejednávanej veci navrhoval ako záloh použiť tie isté nehnuteľnosti, ktoré už žalovaný zaťažil záložným právom v prospech banky, nevylučuje to splnenie účelu zabezpečovacieho opatrenia. Je to tak preto, lebo cena týchto nehnuteľností je podľa článku IV ods. 12 zmluvy o úvere na bývanie z 12.05.2021 (č. I. 96 rub) 280 000 €. Ak žalovaný kúpil nehnuteľnosti vedené na LV č. XXX za cenu 65 000 €, na účely konania o zabezpečovacom opatrení je opodstatnený záver, že cena

nehnutelností zapísaných na LV č. XXX je 215 000 €. Ak je celková čiastka, ktorú musí žalovaný zaplatiť v súvislosti s úverom, 91 077,30 € (čl. IV ods. 18 zmluvy o úvere, č. I. 97 rub), hodnota zabezpečenia, ktorá prevyšuje pohľadávku, je 188 922,70 €. Hodnota nehnuteľností, ktoré vlastní žalovaný (107 500 € + 65 000 € = 172 500 €) teda prevyšuje pohľadávku banky o 81 422,70 €. Z týchto dôvodov je účelné, aby sa vymoženie pohľadávky žalobcu, ktorú si uplatňuje voči žalovanému z titulu bezdôvodného obohatenia, zabezpečilo zriadením záložného práva na nehnuteľnostiach žalovaného v k. ú. G. zapísaných na LV č. XXX a č. XXX.

23. Pokiaľ ide o otázku primeranosti zásahu súdu do pomerov strán, dodržanie zásady proporcionality sa posudzuje inak v prípade zabezpečovacieho opatrenia, ako v prípade neodkladného opatrenia. Zabezpečovacie opatrenie neumožňuje také zásahy do práv strany, aké prichádzajú do úvahy v prípade neodkladného opatrenia. Zabezpečovacie opatrenie na rozdiel od neodkladného opatrenia totiž vždy spočíva v zriadení záložného práva na majetku strany (dlžníka). Zriadenie záložného práva ale záloh neznehodnocuje, ani ho nerobí neupotrebitelným a nebráni vlastníkovi v nakladaní so zálohom. Vzhľadom na vyššie opísanú povahu záložného práva neodporuje zásade proporcionality, ak hodnota zabezpečovanej pohľadávky nie je primeraná hodnote zálohu. Z hľadiska zásady proporcionality dôvodom nenariadenia zabezpečovacieho opatrenia by však mohlo byť, keby bolo zabezpečenie v hrubom nepomere k zabezpečovanej pohľadávke. O porušenie zásady proporcionality by však nešlo, keby sa ako zabezpečenie použil majetok, ktorého hodnota by síce bola v hrubom nepomere k zabezpečovanej pohľadávke, ale využitiu jeho hodnoty na uspokojenie zabezpečovanej pohľadávky by bránili iné okolnosti, napríklad existencia ďalších tiarch. Pri posudzovaní primeranosti zabezpečenia treba preto zohľadniť aj existenciu tiarch viaznucich na majetku, ktorý sa navrhuje ako zabezpečenie pohľadávky. Možno tak dospieť aj k záveru, že aj keď je hodnota majetku určeného na zabezpečenie v (hrubom) nepomere k zabezpečovanej pohľadávke, zabezpečenie, ktoré v skutočnosti poskytuje, môže byť primerané.

24. Tieto úvahy potom vedú v prejednávanej veci k tomu, že hoci je hodnota majetku tvoriaceho zabezpečenie (172 500 €) oproti zabezpečovanej pohľadávke (141 000 €) vyššia o 31 500 €, keďže je majetok tvoriaci navrhované zabezpečenie už zaťažený záložným právom na zabezpečenie inej pohľadávky (91 077,30 €), zriadenie ďalšieho záložného práva na tom istom majetku zabezpečovacím opatrením je primeraným zásahom do práv žalovaného.

25. Odvolací súd preto nezistil, žeby sa súd prvej inštancie dopustil v rozsahu výroku I napadnutého uznesenia, ktorým bolo nariadené zabezpečovacie opatrenie, chýb, ktoré by zakladali dôvodnosť odvolania žalovaného.

26. Pretože súd prvej inštancie v tomto rozsahu správne uzavrel, že boli splnené podmienky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, a preto návrhu žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia podľa § 328 ods. 1 CSP vyhovel, odvolací súd jeho rozhodnutie vo výroku I napadnutého uznesenia potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne (výrok I).

O neodkladnom opatrení

27. Žalobca popri zriadení zabezpečovacieho opatrenia na nehnuteľnosti žalovaného žiadal, aby súd nariadil aj neodkladné opatrenie, ktorým sa žalovanému zakáže nakladať tými istými nehnuteľnosťami, pretože tu je potreba bezodkladnej úpravy pomerov a obava, že exekúcia bude ohrozená. Nariadenie zabezpečovacieho opatrenia však podľa § 324 ods. 3 CSP zároveň vylučuje, aby sa z tých istých dôvodov nariaďovalo aj neodkladné opatrenie.

28. Argumentácia, ktorú žalobca rozvíja vo vzťahu k osudu, aký by mohol postihnúť nehnuteľnosti zaťažené zabezpečovacím opatrením, sa neopiera o konkrétne okolnosti skutkového deja v prejednávanej veci. Obava z ohrozenia exekúcie musí vychádzať z konkrétnych okolností, najmä určitého správania dlžníka, ktoré túto obavu objektívne vyvoláva práve v prejednávanej veci. Možnosť dlžníka nakladať so svojím majetkom (scudzenie, zaťaženie), možný prechod vlastníckeho práva k tomuto majetku z akýchkoľvek dôvodov, či možné zriadenie záložných práv, na ktoré nie je potrebná súčinnosť dlžníka (exekučné a daňové záložné právo) majú len všeobecný charakter. Žalobca tu inými slovami argumentuje, že už právo žalovaného disponovať s určitým majetkom v budúcnosti, potenciálny prechod jeho vlastníckeho práva na inú osobu a teoretický prípad zaťaženia jeho majetku

iným orgánom verejnej moci vyvoláva potrebu preventívneho zásahu súdu. Zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku ale nevyplýva, že by cieľom zabezpečovacieho, ale ani neodkladného opatrenia bolo za každú cenu zakonzervovať status quo, no žalobcov výklad by musel nevyhnutne viesť k prijatiu takéhoto názoru. Dôvodnosťou obavy spočívajúcej napríklad v tom, že dlžník môže využiť svoje právo tým, že vykoná určitý scudzovací úkon, alebo sa hodnota jeho majetku zmenší z iných dôvodov, by bolo možné v zásade argumentovať vždy aj bez znalosti okolností konkrétneho prípadu. Takéto poňatie koncepcie neodkladných opatrení by viedlo k paušálnemu posudzovaniu podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia v spojení so zabezpečovacím opatrením ako splnenej v podstate v každom jednotlivom prípade do takej miery, že by sa táto podmienka stala obsolétnou. To ale zjavne nebolo úmyslom zákonodarcu, keď ju do § 325 ods. 1 a § 343 ods. 1 CSP zakomponoval. Obava z ohrozenia exekúcie na účely § 325 ods. 1 CSP preto nemôže byť daná len tým, že hodnota dlžníkovho majetku by sa mohla znížiť preto, lebo právny poriadok umožňuje, aby dlžník alebo iné subjekty vykonali určité právne úkony, pre ktoré zabezpečovacie opatrenie nie je prekážkou.

29. Nepresvedčivý je aj žalobcov odkaz na názor v odbornej literatúre, z ktorého žalobca vyvodzuje, že súčasné nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a neodkladného opatrenia je prípustné. Príklad, ktorý sa v literatúre uvádza, vychádza z nekalosúťažného konania, s ktorým sú spojené viaceré druhy nárokov (negatívne, reparačné, apod.). Je samozrejmé, že ak určitý skutkový dej spôsobuje vznik rôznych nárokov popri sebe, tak prichádza do úvahy odlišná forma ochrany pre ten-ktorý nárok. Tak to však nie je v tunajšej veci.

30. Čo sa týka potreby bezodkladnej úpravy pomerov ako podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď vôbec neskúmal časovú súvislosť medzi udalosťami, ktoré žalobca opísal, a podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, potreba bezodkladnej úpravy pomerov podľa § 325 ods. 1 CSP znamená, že bez takejto úpravy by došlo k nezvratnému alebo aspoň ťažko zvrátiteľnému zásahu do práv ohrozeného subjektu alebo do existujúceho stavu, takže konanie vo veci samej by stratilo ďalší zmysel alebo by bolo neúčelné. Cieľom neodkladného opatrenia je teda vždy poskytnúť ochranu pred prebiehajúcimi alebo bezprostredne hroziacimi zásahmi.

31. Žalobca potrebu bezodkladnej úpravy pomerov videl v podstate v tom, že žalovaný zaťažil svoje nehnuteľnosti v júni 2021 a v tom, že odmieta splniť dlh. Žalobca ale bližšie nevysvetlil, ako by mali tieto skutočnosti vyvolať takúto potrebu. Žalovaný do podania návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia v marci 2023, teda v priebehu takmer 2 rokov so svojimi nehnuteľnosťami ďalej nenakladal. V danej veci neboli osvedčené okolnosti, ktoré by po zaťažení týchto nehnuteľností v júni 2021, odôvodňovali záver, že žalovaný sa bude správať spôsobom, ktorým sa tohto majetku zbaví alebo ktorým jeho hodnotu zníži.

32. Ak navrhovateľ odôvodňuje potrebu bezodkladnej úpravy pomerov tvrdeným úkonmi, ku ktorým došlo približne tri roky pred podaním návrhu (prijatie peňazí na účet) a ktorý vyústil do krokov žalobcu (podanie trestného oznámenia na žalovaného) rok pred podaním návrhu, potom tu nie je potreba pomery strán upravovať bezodkladne. Žalobca totiž môže (a už aj tak urobil) v riadnom civilnom sporovom konaní uplatňovať svoje nároky z už vykonaného zásahu (bezdôvodného obohatenia) s tým, že sa nebude vôbec vystavovať riziku nezvratného alebo ťažko zvrátiteľného zásahu do svojich práv, pred ktorým by ho bolo potrebné chrániť neodkladným opatrením.

33. Keďže žalobca neosvedčil hrozbu bezprostrednej ujmy, nie je potrebné pomery medzi stranami bezodkladne upravovať.

34. Odvolací súd preto považuje za dôvodnú námietku žalovaného, že v danej veci nebola preukázaná potreba bezodkladnej úpravy pomerov strán neodkladným opatrením. Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní o tom, čo bolo predmetom výroku II, z nesprávneho záveru o splnení zákonnej podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia postihujúceho majetok žalovaného, teda že v konaní žalobca osvedčil svoje skutkové tvrdenia o potrebe bezodkladnej úpravy pomerov strán. Nariadenie neodkladného opatrenia výrokom II napadnutého uznesenia nie je za okolností prejednávanej veci v súlade s princípom opodstatnenosti. Odvolanie žalovaného proti výroku II napadnutého uznesenia je dôvodné.

35. Súd prvej inštancie mal preto žalobcov návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 328 ods. 1 CSP zamietnuť. V dôsledku toho odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II zmenil (§ 388 CSP) tak, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia ako nedôvodný zamietol [§ 378 ods. 1 v spojení s § 328 ods. 1 CSP] (výrok II).

36. Neobstojí ale odvolanie žalobcu proti výroku III, ktorým súd prvej inštancie zamietol jeho návrh zakázať žalovanému akýmkoľvek spôsobom nakladať s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. XXX v k. ú. G.. Dôvodom jeho rozhodnutia totiž výslovne bolo, že v čase jeho vydania bola ochrana žalobcu zabezpečená zákazom nakladať so zaisteným majetkom Okresnej prokuratúry Trnava P 316/2022 na základe príkazu I PO-V-11/2022/2207-2 na zaistenie majetku zo dňa 21.04.2022. Vo vzťahu k všeobecným úvahám žalobcu v odvolaní treba odkázať na predchádzajúce body tohto uznesenia. Okrem nich a argumentov, ktoré už žalobca predniesol v samotnom návrhu na nariadenie neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia, odvolanie žalobcu neprináša v podstate nič nové. Žalobca len zdôrazňuje svoju obavu z možného zrušenia zaistenia, ale s touto sa už prvoinštančný súd riadne vysporiadal. Možno len zdôrazniť správnosť záveru prvoinštančného súdu, že žalobca v tejto časti neosvedčil dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia, pretože v prípade takéhoto zákazu nie je namieste obava, že žalovaný bude nakladať s dotknutými nehnuteľnosťami a že obava zo zrušenia zaistenia majetku v trestnom konaní je predčasná a hypotetická. Obdobne tu platia úvahy odvolacieho súdu opísané v bodoch 27 až 33 vyššie. V tomto rozsahu preto neboli splnené podmienky, aby sa nariadilo neodkladné opatrenie (§ 325 ods. 1 CSP).

37. Na tom nič nemení ani podanie žalobcu zo 06.10.2023, ktorým odvolaciemu súdu oznámil, že vyšetrovatelka v predmetnej trestnej veci trestné stíhanie (zatiaľ neprávoplatne) zastavila uznesením z 21.09.2023, ČVS: PPZ-198/NCK-OFV-ZA-2022. Odhliadnuc od toho, že toto uznesenie nie je právoplatné, pretože ho žalobca napadol sťažnosťou, teda zaistenie majetku stále trvá, odvolací súd nemôže už na tieto skutočnosti prihliadať (§ 329 ods. 2 CSP). Zmena skutkových okolností ale v tomto prípade nezakladá prekážku rei iudicatae (§ 329 ods. 3 CSP).

38. Pretože súd prvej inštancie v tomto rozsahu správne zamietol návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 328 ods. 1 CSP, odvolací súd jeho rozhodnutie vo výroku III napadnutého uznesenia potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne (výrok I).

39. Pokiaľ ide o náhradu trov konania, keďže rozhodnutím o neodkladnom a zabezpečovacom opatrení sa konanie nekončí, pretože žalobu treba meritórne prejednať, o trovách konaniach vrátane trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie až v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie vo veci samej (§ 354 v spojení s § 262 ods. 1 CSP).

40. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

– 15 – 28Co/58/2023

Krajský súd 28Co/58/2023-
v Trnave IČS: 2123201580

Proti tomuto uzneseniu je prípustné dovolanie za podmienok § 420 CSP. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto uznesenia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní treba popri všeobecných náležitostiach podania (označenie súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenie veci, ktorej sa týka, označenie a podpis dovolateľa) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ktorý musí dovolanie a iné podania dovolateľa spísať, ibaže ide o prípady § 429 ods. 2 CSP.